

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput LIX. Sexta ratio: quia faciens quod sibi videtur probabiliùs illicitum,
non prosequitur veritatem quantum scit & valet. Ad quod Deus, honestas,
officium boni viri obligant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

bit in illo. Et ratio est, quia exponere se morali periculo faciendi contra legem Dei, adedque peccandi, est contra legem divinæ amicitiae, est contra legem prudentiæ, est contra ordinatam sui dilectionem, quæ non permittit ludere cum anima sua, absque necessitate exponendo salutem ipsius incertitudini operationis suæ; sicut non permittit ludere cum corporali vita sua, absque necessitate exponendo eam incertitudini operationis suæ, v. g. summptionis poculi, de quo moraliter timet, vel timere debet, ne sit veneno infectum.

709 Quodd autem morale de licito certitudinem habere nequeat, qui facit quod sibi probabilius illicitum videtur, quam licitum, demonstratur 1°. quia non est moraliter certum, immò nec probabilius, sed ad summum probabile (imò ne probabile quidem) quodd licitum sit facere id quod operanti per principia directa videtur probabilius illicitum. Neque enim certum vel probabilius esse potest, cui refragantur tot & tantarum rationum fortissimarum momenta, tot & tantarum autoritatum pondera supra exhibita, sacrorum videlicet Oraculorum, Pontificum, Patrum, omnium veterum Theologorum, totque sapientissimorum hujus sæculi Cardinalium, Archiepiscoporum, Episcoporum, Synodorum, Parochorum, & Doctorum. Quibus omnibus comparatæ autoritates, rationesque Probabilistarum, aded superantur, ut vix aut ne vix quidem ullius momenti ac ponderis esse videantur.

710 Demonstratur 2°. quia faciens quod sibi videtur probabilius illicitum, nullum habet principium, sive directum, sive reflexum, per quod moraliter possit, quodd hinc & nunc operando non peccet. Neque enim certam ad hoc habet autoritatem, uti proximè vidimus. Neque certam rationem; immò nonnisi rationes leves & sophisticas, & falsas, vel incomparabiliter minoris ponderis, quam sint rationes, quas producimus in contrarium. Quoddque taliter operans nullum habeat principium directum, ipsum moraliter certificans, ipsimet Probabilistæ fatentur, resque ipsa loquitur. Agitur enim de operante secundum opinionem minus probabilem de licito, qualis profectò non est opinio, seu sententia, pro se habens principium directum, reddens ipsam moraliter certam. Quodd etiam non habeat principium reflexum moraliter certificans, partim demonstratum est à cap. 26. ad 32. partim amplius demonstrabitur in subjicienda confutatione rationum, seu principiorum Terilli, quæ vel unica, vel potissima sunt principia reflexa, in quibus fundatur minoris probabilitatis doctrina. Breviterque hinc ostendo. Quia prætersam suam certitudinem Probabilistæ fundant in reflexis hinc principii: *Omne probabile licitum est ac iurum. Quisquis secundum probabilem agit opinionem, agi prudenter, vel agit secundum rectam rationem. Quandocumque probabile est actionem non esse prohibitam,*
Tom. I.

lex eam prohibens (si quæ sit) non est sufficienter promulgata. Quandocumque lex prohibens incerta est, homo est in possessione sua libertatis. Lex non est sufficienter promulgata, quamdiu invincibiliter ignoratur, an sit certò lata. At principiorum istorum, nedum incertitudinem, sed & falsitatem, & improbabilitatem, & nimiam laxitatem demonstravimus à cap. 26. ad 32. demonstratque damnatio istius propositionis tertiæ per Innocentium XI. *Generatim, dum probabilitate, sive intrinsecâ, sive extrinsecâ, quantumvis tenui, modò à probabilitate non exeat, consisti aliquid agimus, semper prudenter agimus.* Ista namque propositio consecutaria est ex reflexis illis Probabilistarum principii, uti ostendimus n. 294. 461. & 462. Certo proinde certius est, eum qui practicè sequitur opinionem probabilem de licito, cognitam ut talem, nullum habere principium, sive directum, sive reflexum, per quod moraliter certificari, immò per quod prudenter judicare queat, quodd hinc operando non peccet.

CAPUT LIX.

Sexta ratio: quia faciens quod sibi videtur probabilius illicitum, non prosequitur veritatem quantum scit & valet. Ad quod Deus, honestas, officium boni Christiani, immò & officium boni viri obligant.

711 Quodd non prosequatur veritatem quantum scit & valet, ratio est, quia solus ille prosequitur veritatem quantum scit & valet, qui non est contentus qualicumque ad eam assequendam conatu, sed ipsius metam certò assequitur, si potest; sin minus, ad eam certitudinemque illius, quam proximè scit & potest, accedit. Sed ad veritatem veritatissimam certitudinem non accedit, quam proximè scit & potest, qui facit quod sibi videtur probabilius illicitum. Quia sciens & volens facit, quod cognoscit probabilius esse, quam non esse contra veritatem divinæ legis, sciens & volens eligit id, cujus honestas sibi videtur remotior à veritate, proximiorque falsitati; dumque opinionem minus probabilem de licito scienter præfert probabiliori de illicito, opinionem remotiorem à certitudine veritatis, præfert opinioni proximius ad eam accedenti. Quantò enim probabilior opinio, tantò proximior certitudini veritatis; ab eaque tantò remotior, quantò minus probabilis, ut per se notum est. Talis proinde non videtur benè affectus erga veritatem, sed videtur excusationem in peccatis querere, sicut ad veritatem benè affectus non esset, si à Deo non peteret notitiam veritatis, sed probabilitatis (ut Terillus fatetur q. 28. de consc. probab. n. 44.) vel solum peteret notitiam probabilitatis minoris de licito, nihil curans probabilitatem majorem de illicito. Quodd autem Deus obliget hominem ad
712

prosequendam veritatem, quantum scit & valet, constat ex sacris Eloquiis n. 425. exhibitis. Necnon ex Psal. 118. *Tu mandasti, mandata tua custodiri nimis.* Siquidem *ly nimis*, ex communi sacrorum Interpretum sensu, designat conatum valde exquisitum & sollicitum ad conformandos omnes actus & affectus nostros veritati mandatorum Dei.

713 Quod ipsa quoque honestas, & officium boni Christiani, immo & officium boni viri id à nobis postulent, ratio est, quia est contra honestatem, sicut & contra officium boni viri, scienter & volenter à veritate divinæ legis longius recedere, propiusque ad falsitatem quam ad veritatem ipsius accedere, illud eligendo & agendo, quod cognoscimus probabilius esse, quam non esse contra veritatem divinæ legis. Est etiam contra christianam honestatem, officiumque boni Christiani, in concernentibus salutem, & periculum animæ, minus sollicitum esse de veritate divinæ legis, sive conformitate cum illa, quam de ea solliciti fuerint Gentiles, sive qui ex ipsis habitus sunt Sapientes, etiam illi, quibus veritatis inventio visa est impossibilis; uti visa est Academicis, Scepticis, & Pyrrhoniis. Quos tamen cap. 46. demonstravimus contentos non fuisse remotiore accessu, licet probabiliter, ad veritatem, etiam in rebus philosophicis & temporalibus, sed vel æquè proximum, seu æquè probabilem Scepticos, & Pyrrhoniis requisivisse; Academicos verò proximiorum, seu probabiliorum.

714 Quod si Sectatores Academicæ Scholæ, de veritatis inventionem desperabundi, tantum nihilominus tribuendum censuerunt veritati, ut non liceret securos esse de qualitercumque probabili ad eam accessu, sed omni curâ & studio conandum voluerint ad eam quam proximè, & quam probabiliter fieri potest accedere. Quanto minus id licet nobis Christianis, Discipulis veritatis, & ad regnum veritatis vocatis, quorum Magister est *veritas*, & ad hoc missum se dicit, *ut testimonium perhibeat veritati*, quodque per veritatem liberabit nos: (*veritas liberabit vos*) jubetque Patrem adorari in veritate? Si enim in Schola erroris non licuit veritatem probabiliter agnitam deserere, eique falsitatem probabiliter agnitam præferre: multò minus id licet in Schola veritatis. In qua sicut sistere non licet in agnita veritatis vicinia, dum ad ipsam veritatis metam pertingi potest: sic sistere non licet in agnita minori seu minus probabili veritatis vicinia, dum ad majorem veritatis viciniam, seu majorem probabilitatem perveniri potest. Enimverò discipulus veritatis querere non debet opinionem propter opinionem, vel propter suam libertatem, vel commoditatem; sed propter veritatem. Quæ cum in una dumtaxat contradictionis parte reperiri queat, convincitur opinionem propter veritatem, seu veritatem ipsam non querere, qui, relicta opinione longè probabiliori, cognita ut tali,

eam sequitur & eligit, quam longè minus verisimilem cognoscit; relictaque majore vicinia veritatis, scienter eligit majorem viciniam falsitatis.

CAPUT LX.

Septima ratio: quia facere quod probabilius videtur illicitum, est contra legem divinam amicitia, humanaque servitute, & subjectionis ad Deum, tamquam supremum Dominum ac Legislatorem.

Probatum 1°. ex primo maximoque mandato, *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo*, &c. Isto namque præcepto, Dei offensam cavere, mandatorumque ipsius observantiam velle præcipitur, quantum sciimus & possumus, uti docet S. Thomas 2. 2. q. 23. a. 1. Atqui Dei offensam non cavet, mandatorumque observantiam non vult, quantum scit & valet, qui facit quod sibi probabilius videtur illicitum. Quia dum sciens & volens facit quod sibi probabilius videtur esse quam non esse offensam Dei, transgressioque mandatorum ipsius, sciens & volens exponit se probabiliori periculo utriusque. Dei proinde amicitiam, mandatorumque observantiam contemnit.

2°. Deum ex toto corde diligens, mandataque ipsius toto corde servare volens, sic saltem cavere debet offensam Dei, velleque observantiam mandatorum ipsius, sicut bonus amicus in humanis cavere debet offensam amici, bonus filius offensam patris, bona uxor offensam mariti. Sed bonus amicus non est, nec bonus filius, nec bona uxor, qui vel quæ facit quod probabilius est, quam non est offensam amici, patris, mariti. Nec bonus servus & subditus, qui facit quod probabiliter est, quam non est veritatem à domino & superiore suo. Nec est dominus, superior, maritus, filius, amicus in humanis, qui vellet talem habere servum, subditum, uxorem, filium, amicum, cui sua amicitia, mandatorumque suorum custodia, tam parum cordi esset, ut abstinere nollet à probabiliori offensa & inobedientia, cognita ut tali.

3°. non est bonus amicus, bonus filius, bona uxor, bonus servus, bonus subditus, qui facit id quod cognoscit æquè probabiliter esse, quam non esse offensam amici, patris, mariti, domini, superioris. Quia agit cum dubio de offensa. Ergo non est bonus amicus, filius, &c. qui facit quod cognoscit probabiliter esse, quam non esse offensam, &c. Quia agit cum plusquam dubio de offensa.

CAPUT LXI.

Octava ratio: quia id est etiam contra legem christianam prudentia.

Tamet si id satis probatum sit cap. 57. quia tamen inde funditus evertitur principale